

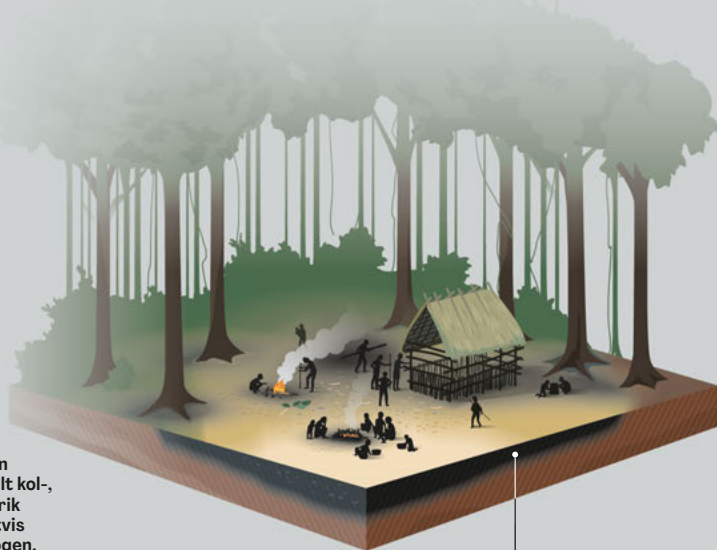
Den svarta jorden

Amazonas nya historia bygger på decennier av samverkan och nya rön inom en rad vetenskaper.

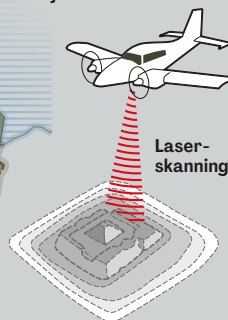
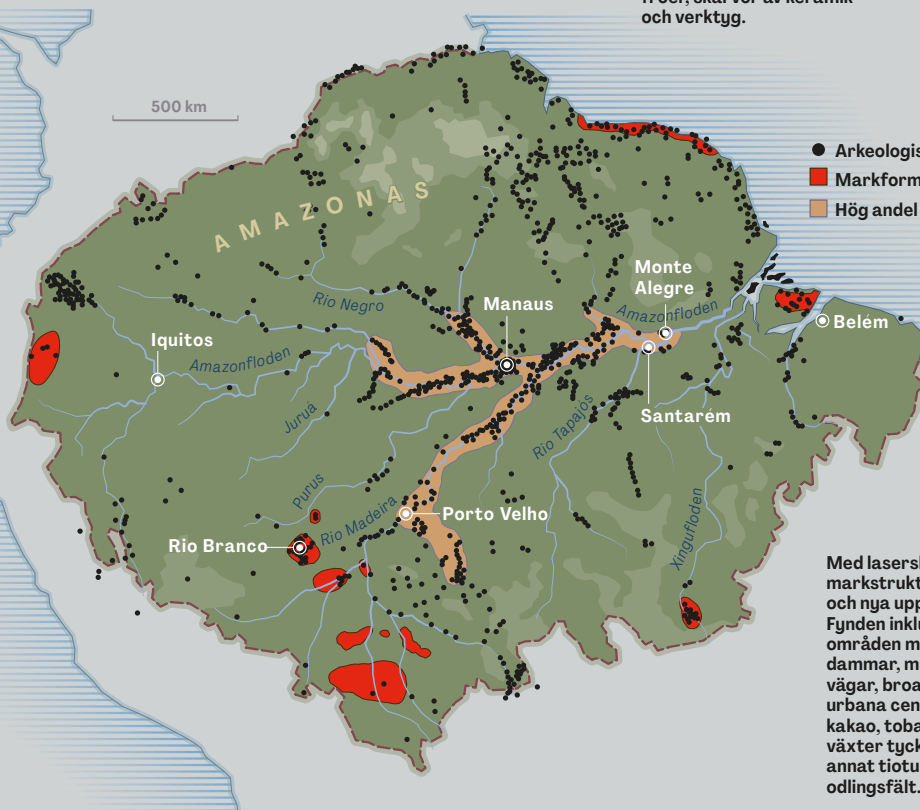
AV JOHAN JARNESTAD
OCH MARCUS HARALDSSON

Ett centralt forskningsfält gäller den svarta jorden, *terra preta*: En särskilt kol-, närings-, bakterie- och svampmycelrik jord i skarp kontrast mot den vanligtvis näringsfattiga röda jorden i regnskogen. I dag anses *terra preta* vara skapad av människor genom ansamlandet av kol, avfall och annat organiskt material. De äldsta fynden är 5 000 år gamla. Jorden är särskilt gynnsam för en rad växtarter.

Förutom fiskben och djurspilling innehåller den svarta jorden även arkeologiskt material, såsom halvbrända fröer, skärvor av keramik och verktyg.

- Arkeologiska fyndplatser
- Markformationer från större samhällen
- Hög andel svart jord

Med laserskanning kan forskare se markstrukturer genom trädkronorna och nya upptäckter kommer nu ofta. Fynden inkluderar stora uppbyggda områden med centralplatser, dammar, murar och många mil av vägar, broar och kanaler mellan urbana center. Maniok, sötpotatis, kakao, tobak, ananas, chili och andra växter tycks ha odlats på bland annat tiotusentals identifierade odlingsfält.